

VISIE OP ZORG EN WELZIJN 2012 – 2016

In Assen kun je op elkaar bouwen

Assenaren voor elkaar
Oog voor jeugd
Eigen kracht voorop
Ook kwetsbare mensen doen mee
Gezonde leefstijl

Zorg voor kwetsbaren
Actieve, bereidwillige samenleving
Nieuw voor oud

HIER BOUWEN
Gemeente Assen
WMO-RAAD
MET INBRENG VAN ASSENAREN EN MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS IN DE STAD

OP ELKAAR BOUWEN

In Assen kun je op elkaar bouwen. Iedereen neemt zijn verantwoordelijkheid: burgers, gemeente, maatschappelijke partners. Ieders kracht wordt volledig benut. Kerntaak van de gemeente is de zorg voor de (zeer) kwetsbaren in Assen. Burgers en partners staan samen met de overheid voor de kwaliteit van de samenleving. De discussie gaat over de verdeling van verantwoordelijkheden. Voorop staan de eigen kracht en participatie van Assenaren. Voor professionals zijn de vragen en wensen van iedere klant het uitgangspunt en niet de bestaande voorzieningen en organisatiestructuren. Betrokken Assenaren worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden om richting te geven aan hun eigen leven.

“Er is meer sociale cohesie dan we nu waarnemen.”
Bewoners
“Zorgzaamheid voor elkaar maakt de maatschappij tot een samenleving.”
Burgemeester en Wethouders

HET FUNDAMENT

Het nieuwe huis van Zorg en Welzijn rust op een stevig fundament. Drie principes zijn leidend voor het terrein van Zorg en Welzijn:
Zorg voor zeer kwetsbaren
De sluitende aanpak voor zeer kwetsbare Assenaren is de kerntaak van de gemeente. De gemeente regisseert en financiert. Professionals voeren uit.
Actieve, bereidwillige samenleving
Assenaren staan aan het roer om zelf de kwaliteit van de samenleving te versterken. Door er voor elkaar te zijn wanneer dat nodig is. Overheid en professionals stimuleren burgers en ondernemers om initiatieven te nemen en maken de kracht in Assen zichtbaar.
Nieuw voor oud
Een nieuw initiatief wordt alleen omarmd als het in de plaats komt van iets 'ouds'.

“We zetten nu iets in gang wat duurzaam moet zijn. Niet over vier jaar weer een ander huis.”
Bewoners
“We schudden nu stevig aan de boom en alle vogels vliegen op. We moeten voorkomen dat een uur later iedere vogel weer op zijn oude vertrouwde plek neerstrijkt.”
Professionals

DE BOUWSTENEN

Het nieuwe huis van Zorg en Welzijn heeft vijf cruciale bouwstenen:

Assenaren voor elkaar

Assenaren zijn verantwoordelijk voor zichzelf, elkaar en hun directe leefomgeving. De gemeente ondersteunt burgers en stimuleert een actieve wijk aanpak. Vrijwilligers en mantelzorgers spelen daarbij een belangrijke rol. Hun inzet verdient alle waardering en steun die nodig is. Wijkvoorzieningen zoals scholen en verzorgingstehuizen worden slim benut voor uiteenlopende activiteiten. Ondernemers exploiteren ontmoetingsplaatsen van bewoners zoals buurthuizen en jongerencentra. Assenaren met een uitkering voeren hand- en spandiensten uit voor de wijk.

“Ondersteun vrijwilligers op de manier waarop zij dat willen en kunnen. Zet hen als gemeente niet onder druk.”
Bewoners

Eigen kracht voorop

Kinderen en jongeren hebben het recht om gezond en veilig op te groeien. Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding. Met kleine en grote vragen over opvoeden en opgroeien kunnen jongeren en hun ouders terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het is een vertrouwd aanspreekpunt. Signaleren en preventief werken zijn kernwoorden. Niet alleen door professionals, maar vooral door iedereen die zich zorgen maakt over een kind. Het CJG herstelt samen met het gezin, de school en de buurt de gewone opvoedingssituatie. Bij grotere problemen houdt het gezin de regie. Hulpverleners maken met het gezin één plan om de problemen de baas te worden.

“Stimuleer dat ouders elkaar helpen en aanspreken.”
Professionals

Oog voor jeugd

Gezonde leefstijl

Het gaat om Assenaren met een beperking, of een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem. Daardoor kunnen zij onvoldoende zorgen voor zichzelf en meedoen aan de samenleving. Uitgangspunt zijn de kracht en mogelijkheden van de mensen zelf en hun directe omgeving. Als die onvoldoende zijn compenseert de gemeente op basis van de behoefte / vraag van de client de zorg via algemene of individuele voorzieningen. Deze voorzieningen kunnen geleverd worden door vrijwilligers of professionals. Afweging is steeds wat kwetsbare hulpvragers en hun mantelzorgers nodig hebben om het weer zelf te kunnen.

“Mensen kunnen veel meer zelf dan ze denken. Wij moeten hen helpen om dat te zien.”
Professionals

Ook kwetsbare mensen doen mee

In Assen valt niemand buiten de boot. Al samenwerkend zetten directe omgeving, vrijwilligers en professionals zich in voor zeer kwetsbare inwoners. Wettelijke taak van de gemeente is om maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg goed te organiseren. Door tijdelijk onderdak, begeleiding, informatie en advies. Maar vooral door de inzet van de directe omgeving van mensen die het niet alleen kunnen en een sterk en een professioneel of vrijwillig netwerk. Deze (vrijwillige) professionals vullen met hun zorg aan op de zorg van de directe omgeving.

“Je hebt onorthodoxe mensen nodig die constant de kwetsbaren bereiken en verbinding maken met instanties.”
Beleid en Managers

Participatiecirkel

Iedere Assenaar is verantwoordelijk voor zijn eigen gezondheid. Van ouders mag worden verwacht dat zij hun kinderen opvoeden in een gezonde leefstijl. De invloed van de omgeving is daarbij belangrijk. Voorlichting alleen is niet voldoende. Familie, vrienden, collega's zijn een stimulans voor gezond gedrag. Evenals professionals en vrijwilligers op scholen en (sport)verenigingen. Ook mogelijkheden om veilig te kunnen spelen en sporten hebben een gunstig effect. De GGD heeft een wettelijke taak, gericht op gezondheid. Veel meer partijen kunnen hier preventief hun steentje aan bijdragen.

“De invloed van de sociale en fysieke leefomgeving op een gezonde levensstijl wordt ernstig onderschat”
Hoogleraar Gezondheid en Maatschappij Maria Koelen

HET WERKMATERIAAL

DEFINITIES
Bouwen op Elkaar zal in de volgende fase verder invulling krijgen. Een moderne variant van naoberschap. De discussie over wat (zeer) kwetsbaar zijn betekent, is nog niet afgerond. Het is een van de vervolgstappen. In ieder geval gaat het om Assenaren die zich niet staande kunnen houden omdat zij op meerdere leefdoelgebieden problemen hebben.

FEITEN
De meeste Assenaren hebben het prima naar hun zin. Maar zo'n 5% van de inwoners is (zeer) kwetsbaar, tijdelijk of permanent. Zo'n 20% vormt een risicogroep. Het zijn percentages die overeen komen met het landelijke gemiddelde. Deze groepen hebben over het algemeen vragen en problemen op meer participatiegebieden of leefdoelgebieden. Wie kwetsbaar is blijft wisselend en kan tijdelijk zijn. Op basis van indicatiestelling zal steeds individueel worden bepaald welke hulp nodig is. Het compensatiebeginsel is daarbij vertrekpunt voor de gemeente.

ROLVERDELING
In het nieuwe huis van Zorg en Welzijn is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid. Soms is vooral de gemeente aan zet. Soms zijn het de burgers en ondernemers. Het samenspel is steeds onderwerp van discussie. Zo wordt duidelijk wat ieder van elkaar mag verwachten en waarop ieder elkaar moet aanspreken.

“Als de gemeente zich terugtrekt, dan moeten anderen wel iets doen.”
Beleid en Managers

Bouwen op Elkaar is een uitdaging voor alle Assenaren, overheid en maatschappelijke partners om zich verantwoordelijk te voelen voor zichzelf, elkaar en de leefomgeving. En daar iedere dag naar te handelen.

Assen bouwt aan een Dienstbare, Groeiende, Sociale en Aantrekkelijke stad. Eén van de opgaven is om het oude huis van Zorg en Welzijn te slopen en te vervangen door nieuwbouw. Sloop is onvermijdelijk omdat het huis een doolhof is geworden door talloze verbouwingen en achterstallig onderhoud. De kunst is om met elkaar een nieuw huis neer te zetten dat voldoet aan de wensen en eisen van deze tijd. Een duurzaam gebouw dat solide en betaalbaar is. Het kan van functie veranderen als nieuwe ontwikkelingen zich aandienen.

De gemeentelijke visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen' gaat over de gewenste nieuwbouw in de periode 2012 – 2016. De volgende stap is een Veranderagenda, het concrete bouwplan voor het nieuwe huis van Zorg en Welzijn.

EIGENTIJDE WENSEN EN EISEN

Bouwen op Elkaar
Assen is van oudsher een sociale stad. Wij mogen trots zijn op ons 'naoberschap', de informele zorg voor elkaar en de stad. Assenaren zijn actief en betrokken en dragen op hun eigen manier bij aan de samenleving. Dat geldt ook voor bedrijven. Bouwen op Elkaar betekent meer initiatief en zeggenschap voor en door burgers en ondernemers. De gemeente treedt minder op de voorgrond en stimuleert en ondersteunt initiatieven en acties van Assenaren. Een terugtrekkende gemeente en optredende burgers en ondernemers.

Nieuwe taken
De nieuwbouw speelt in op de decentralisatie van sociale wetgeving.

- Overheveling van functies van AWBZ naar Wmo. Assenaren komen met andere zorgvragen.
- Nieuwe Wet Werken naar Vermogen. Assenaren met een Wajong-, of Wsw-uitkering moeten hun plek veroveren op de arbeidsmarkt.
- Jeugdzorg van provincie naar gemeente. De gemeente Assen wordt verantwoordelijk voor kinderen, jongeren en gezinnen die het niet alleen kunnen.

Meer met minder
Het budget voor het nieuwe huis van Zorg en Welzijn staat vast. De gemeenteraad heeft besloten om uiterlijk per 2014 €1.875.000,- per jaar te besparen. Vaste lasten moeten omlaag.

“In Assen kun je op elkaar bouwen” is een visie van onze stad. Initiatiefnemers zijn het college van BenW en Wmo-raad Assen. De bouwvisie kwam tot stand tijdens de Bouw@Sloop2Daagse op 4 en 5 oktober 2011.

Bouw mee aan het nieuwe huis van Zorg en Welzijn!

De visie 'In Assen kun je op elkaar bouwen' vindt zijn oorsprong in de structuurstad waar iedereen meedoet en zich kan ontplooiën en verantwoordelijk voelt voor zichzelf, elkaar en de leefomgeving. Participatie is de rode draad in het collegeprogramma. Surf naar www.assen.nl voor relevante informatie voor de bouw van het nieuwe huis van Zorg en Welzijn.

NAAR EEN NIEUW HUIS VOOR ZORG EN WELZIJN

ZORG EN WELZIJN LEEFT IN ASSEN

Op 4 en 5 oktober 2011 vindt in het Hanze Institute of Technology een geanimeerde discussie plaats over zorg en welzijn. Onder de noemer Bouw&Sloop2Daagse gaan in totaal 200 inwoners, hulpverleners, ambtenaren, directies en bestuurders met elkaar in gesprek over het nieuwe huis van Zorg en Welzijn in Assen. Hoesjes worden aangetrokken, zelfs helmen gaan op om het fundament en de bouwstenen onder handen te nemen.

Aan het fundament van het huis wordt door niemand getornd. Het is vanzelfsprekend dat de gemeente de zorg op zich neemt voor de zeer kwetsbare Assenaren. Ook dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de samenleving spreekt voor zich. Verder komt er geen nieuw beleid zonder bestaande activiteiten af te schaffen. De bezuinigingsopgave is evenmin punt van discussie.

Iedere bouwsteen is kritisch besproken volgens een vast stramien: wat moeten we vooral (blijven) doen en versterken, wat kan onder de sloophamer, wat is de gewenste rolverdeling en welke beren zien we op de weg? Het beschikbare budget voor de komende vijf jaar is voorlopig verdeeld over de bouwstenen. In die verdeling is het geld dat naar de gemeente komt voor de jeugdzorg en de AWBZ nog niet meegenomen.

Assenaren voor elkaar

MINDER BUDGET

Doen en versterken

De gemeente kiest voor een andere wijkaanpak. Nagedacht moet worden over de verbinding tussen de vraag van wijkbewoners en het aanbod van medebewoners, vrijwilligers en professionals. Het verbinden van vraag en aanbod is belangrijk om de sociale netwerken te versterken, aan te boren en te verbinden.

"Vrijwilligers zijn creatiever dan professionals, want zij zijn minder gebonden aan afspraken en regels."

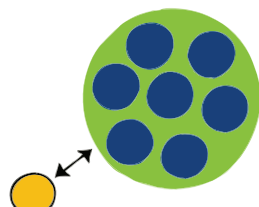
Bewoner

Onder de sloophamer

Regels en obstakels die het initiatief van Assenaren belemmeren, moeten worden weggenomen. Mensen die iets willen doen voor Assen of Assenaren mogen niet aanlopen tegen bureaucratie.

Rolverdeling

De samenleving is in de eerste plaats aan zet. De overheid stimuleert initiatieven vanuit die samenleving.

Beren op de weg

We moeten niet doorslaan naar verplicht onbetaald vrijwilligerswerk.

Oog voor jeugd

GELIJK BUDGET

Doen en versterken

Jong zijn in Assen is leuk! Het moet een feest zijn om in deze stad op te groeien. Belangrijk is dat preventie positief wordt benaderd. Doordat het CJG ook kleine vragen van jongeren en ouders beantwoordt en tips geeft, ontstaan er geen grote problemen. Assenaren moeten bij één loket terecht kunnen, het CJG. Regie op de hele jeugdketen is cruciaal. Het consultatiebureau speelt daarbij een belangrijke rol. Daar worden alle kinderen en gezinnen immers gezien. Straks is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Dat is een kans om de ketenaanpak te versterken bijvoorbeeld gericht op huiselijk geweld en kinderen met een rugzakje.

"Ik wil best een uur in de week vrijwilligerswerk doen"

Jongeren

Onder de sloophamer

De negatieve benadering van jeugd. Met het overgrote deel van de jeugd in Assen gaat het goed!

Rolverdeling

De discussie over een nieuwe rolverdeling tussen gemeente, professionals en gewone burgers die met en voor kinderen, jongeren en hun ouders werken is nog in volle gang. Het gaat erom dat ieder van elkaar weet wat hij doet. Voor gezinnen met problemen geldt: één gezin, één plan en één vast aanspreekpunt. Afgezien van wettelijke taken ziet de gemeente geen grote rol voor zichzelf weggelegd. Samenwerkende organisaties in het onderwijs en het CJG zijn vooral aan zet.

Beren op de weg

De financiële gevolgen van de overgang van de jeugdzorg van provincie naar gemeente.

Eigen Kracht voorop

MINDER BUDGET

Doen en versterken

De verbinding stimuleren tussen inwoners, dus dicht bij de mensen. Als bewoners de inrichting en het gebruik van voorzieningen en de openbare ruimte mede kunnen bepalen, vergroot dat de betrokkenheid op elkaar. Mensen kunnen zichzelf redden met behulp van hun directe omgeving. Als dat niet lukt compenseert de gemeente de zorg die nodig is via algemene of collectieve voorzieningen. Mensen en euro's verschuiven naar daar waar ze het hardste nodig zijn. Er is samenhang tussen cliënt, directe omgeving, en vrijwillige en professionele voorzieningen.

Onder de sloophamer

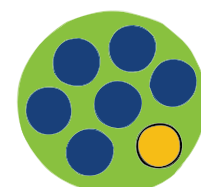
Het pampren van mensen. Zelfredzaamheid is ook zelfwerkzaamheid. Inwoners worden gestimuleerd tot initiatief en actie. De 100% financiering van individuele verstrekkingen. In principe wordt verwacht dat mensen een eigen bijdrage leveren.

"We moeten ophouden met pampren; mensen ervaren rechten die er niet zijn."

Bewoners

Rolverdeling

De gemeente stimuleert een goede verhouding tussen informele en formele steun. Zij heeft regie op de totale keten van ondersteuning en hulpverlening. Een goede ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers is hierbij cruciaal.

Beren op de weg

Hoe doorbreken we de cultuur van burgers die achterover leunen en professionals die onderschatten wat de kracht is van burgers, directe omgeving, vrijwilligers en mantelzorgers.

"Bijzonder om zoveel mensen op het gebied van zorg en welzijn bij elkaar te hebben. Je merkt echt dat het leeft."

Burgermeester en Wethouders

"Samen bouwen aan een zorgzame samenleving"

Wmo-raad Assen

"Bezuinigen is een gegeven. Daar zeuren we niet over."

Deelnemers

Ook kwetsbare mensen doen mee

GELIJK OF MINDER BUDGET

Doen en versterken

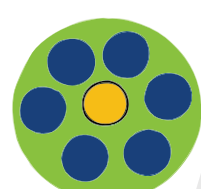
In Assen valt niemand tussen wal en schip. Aandachtspunt daarbij is dat er mensen zijn, die zich hebben teruggetrokken uit de samenleving en niet of nauwelijks worden gezien door hun omgeving. De verbinding tussen professionals en mantelzorgers en directe omgeving van deze kwetsbare mensen is goed geregeld. Alle zorgverleners werken goed samen en weten van elkaar wat ze doen. Waar nodig kan hulpverlening op wijkniveau georganiseerd worden. Mensen doen zo veel mogelijk actief mee. De hulp is er vooral op gericht om de eigen regie weer te kunnen nemen. Als het een tijdje even slechter gaat, is er voldoende leun en steun.

Onder de sloophamer

Niet snijden in de ondersteuning van deze groep. Bezuinigen is mogelijk door creatiever om te gaan met financiële middelen.

Rolverdeling

Als regisseur houdt de gemeente de vinger aan de pols door te monitoren of mensen de gewenste versterking krijgen. Het OGGz netwerk en de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers vervullen een spilfunctie.

Beren op de weg

Zijn professionals in staat om vrijwilligers en mantelzorgers een volwaardige plek te geven in de keten van hulpverleners die zich bekommeren om mensen die het moeilijk hebben? Is de gemeente in staat om dit samenspel te regisseren?

"Professionals onderschatten het werk van vrijwilligers en de hulp die zij daarbij nodig hebben."

Bewoners

Gezonde leefstijl

MINDER BUDGET

Doen en versterken

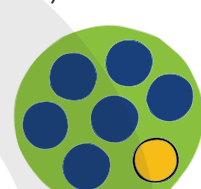
Het thema moet breder worden getrokken dan sport. Het eigenaarschap moet worden belegd: welke partijen gaan zich verbinden aan deze opgave?

Onder de sloophamer

Het onderschatten van dit vraagstuk.

Rolverdeling

Bij deze bouwsteen speelt de gemeente een minimale rol, behoudens haar wettelijke taak.

Beren op de weg

De vraag is welke partners een rol voor zichzelf zien weggelegd. Het eigenaarschap is dus een punt van zorg. De kans bestaat dat iedereen deze bouwsteen over de schutting gooit.

"Professionals werken nog te veel langs elkaar heen."
Bewoners

"Vrijwilligers gaan uit van de vraag van de klant."
Bewoners

"Professionals moeten terug naar wat echt nodig is: zorg, aandacht en maatwerk."
Bewoners

"Een succesvolle onderneming is een onderneming die anticipeert op de toekomstige behoeften van de klant."
Collen & Porras: built to last

"Do not ask what your country can do for you, but what you can do for your country"
John F. Kennedy

